

POSTANOWIENIE

27 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 27 czerwca 2024 r. w Warszawie
zażalenia W. B.

na wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 9 listopada 2023 r., VII AGa 134/23 (VII AGa 135/23),

w sprawie z powództwa Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w
Warsawie

przeciwko W. B.

o zapłatę,

oddala zażalenie.

(a.z.)

UZASADNIENIE

Pozwem z 21 kwietnia 2016 r. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w Warszawie wniósł o zasądzenie od W. B. 221 654,28 zł wraz z odsetkami tytułem odszkodowania na podstawie art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. prawo upadłościowe (dalej też jako: „p.u.”) za szkodę powstałą na skutek niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki. Podniósł, że wypłacił z własnego funduszu świadczenia pracownicze byłym pracownikom spółki, której pozwany był członkiem zarządu w okresie od 2009 r. do 2011 r.

Wyrokiem z 21 czerwca 2022 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od W. B. na rzecz Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w Warszawie 8 897,01 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 7 020,44 zł od 21

kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty. Wyrokiem uzupełniającym z 19 lipca 2022 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uzupełnił powyższy wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo w części nieuwzględnionej w pierwszym z wyroków.

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 9 listopada 2023 r. uchylił przywołane wyroki Sądu I instancji i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Sąd odwoławczy wskazał, że jeżeli wnoszący powództwo o zapłatę czyni podstawą żądania art. 21 p.u. to zarazem przedstawia pod osąd tylko te fakty, które mogą służyć jako substrat konstrukcji czynu niedozwolonego opartego na tym przepisie. Sąd Okręgowy swoje rozważania skoncentrował na zasadach odpowiedzialności opartych o art. 299 k.s.h., których zakres jest różny od tych określonych w art. 21 p.u. W efekcie ograniczył badanie przesłanek odpowiedzialności w zakresie przedmiotowym, ale przede wszystkim temporalnym. Przyjęcie innej podstawy czyniło także nieprzekonującymi rozważania w przedmiocie zarzutu przedawnienia dochodzonego roszczenia.

W zażaleniu na ww. wyrok Sądu Apelacyjnego pozwany zarzucił naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. przez przyjęcie, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy, co skutkowało uchyleniem orzeczenia Sądu I instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji służy przeprowadzeniu kontroli wystąpienia ustawowych przesłanek uprawniających sąd odwoławczy do uchylenia zaskarżonego wyroku zamiast merytorycznego zakończenia sprawy. Przedmiotem oceny Sądu Najwyższego jest ewentualny błąd sądu drugiej instancji przy kwalifikowaniu określonej sytuacji procesowej jako odpowiadającej - powołanej przez ten sąd, podstawie orzeczenia kasatoryjnego (zob. np. postanowienia SN: z 22 listopada 2013 r., II CZ 79/13; z 11 maja 2022 r., III CZ 161/22 i z 16 maja 2023 r., III CZ 124/23).

W postępowaniu wywołanym wniesieniem zażalenia na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. Sąd Najwyższy bada tylko, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy okoliczności są tymi, które w świetle art. 386 § 4 k.p.c. usprawiedliwiają wydanie

orzeczenia kasatoryjnego, zamiast reformatoryjnego, i - w zależności od wyniku - albo oddała zażalenie, albo uchyła zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania (zob. np. postanowienia SN: z 26 września 2014 r., IV CZ 49/14; z 2 października 2014 r., IV CZ 54/14; z 31 stycznia 2018 r., I CZ 8/18; z 22 października 2020 r., IV CZ 63/20).

Przedmiotem oceny Sądu Najwyższego w takim postępowaniu nie mogą być natomiast inne kwestie - w szczególności dotyczące oceny zasadności roszczenia. Sąd Najwyższy nie dokonuje oceny zasadności roszczenia ani merytorycznego badania stanowiska prawnego sądu II instancji, jak również badania prawidłowości zastosowania przepisów prawa procesowego, które nie odnoszą się ściśle do wskazanych podstaw uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji (zob. postanowienie SN z 24 lutego 2022 r., III CZ 52/22).

W badanej sprawie Sąd II instancji uchylił zaskarżony wyrok ze względu na wystąpienie przesłanki z art. 386 § 4 k.p.c., tj. brak rozpoznania istoty sprawy. Sąd Apelacyjny prawidłowo uznał, że Sąd I instancji - ze względu na przyjętą koncepcję rozstrzygnięcia nie poczynił ustaleń co do rodzaju i wysokości szkody i zaniechał zbadania okoliczności faktycznych przytoczonych w pozwie w świetle wskazanego przez powoda przepisu prawa materialnego. Sąd Okręgowy dostrzegł co prawda, że powód swoje roszczenie opiera o regulację zamieszczoną w art. 21 p.u., ale pomimo tego nie zbadał, czy pozwany ponosi odpowiedzialność na zasadach tam wskazanych koncentrując się na przesłankach z art. 299 k.s.h.

Nierozpoznanie istoty sprawy zachodzi również, w przypadku dokonania przez sąd II instancji odmiennej niż sąd pierwszej instancji oceny zasady odpowiedzialności strony pozwanej, wymagającej poczynienia po raz pierwszy ustaleń co do rodzaju i rozmiaru szkody. W takim przypadku zmiana podstawy prawnej podjętego rozstrzygnięcia, wymaga nie tylko dokonania nowych ustaleń faktycznych ale i respektowania, zagwarantowanego w art. 176 ust. 1 Konstytucji RP, prawa do co najmniej dwuinstancyjnego postępowania sądowego. W takiej sytuacji poczynienie odnośnych ustaleń po raz pierwszy w postępowaniu przed sądem drugiej instancji byłoby równoznaczne z pozbawieniem stron prawa do

dwuinstancyjnego postępowania sądowego (zob. postanowienia SN: z 6 czerwca 2014 r., I CZ 32/14, i z 7 października 2015 r., I CZ 68/15).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., oddalił zażalenie pozwanego jako pozbawione uzasadnionych podstaw.

[SOP]

(r.g.)